

Vad är det som är verksamt i den hypnotiska behandlingen?

Kallenberg, Karl Oskar

46 C g Br.

National Library
of Sweden

KALLENBERG

Kungl. biblioteket

0 0000 000034491

SÄRTRYCK (N:o 4)

FRÅN D:R KALLENBERGS SANATORIUM FÖR PSYKISK BEHANDLING
— KNEIPP-BYN PÅ GOTLAND. —

Vad är det som är verksamt i den hypnotiska behandlingen?

av

D:R KARL KALLENBERG *Karl [Kallenberg]*
Stockholm-Visby.

Jag har kallat mitt behandlingssätt »overtygelsebehandling under hypnotisk sömn» och vill med ett par ord söka betona vad som är det centrala uti denna psykoterapi eller själsbehandling.

Uti de traumatiska neuroserna ser man ju hur en *enstaka* stark sinnesrörelse kan lämna efter sig ett inslag, vilket länge kan sitta verksamt i minnesförråden, vare sig det är blott i den vanliga sömnens gebit eller ock både i sömnen och det vakna tillståndet. Ett gott exempel på denna ensidiga form av traumatisk neuros lämnar följ. i Sv. Läk. Förhandl. 1916 häft. 12 av mig nämnda fall: En känslig bondhustru hade en gång i skogen blivit förskräckt av en vildsint tjur och hade känning av sin traumatiska neuros blott under sömnen på natten, och då i form av en för henne oförklarlig stark ångest, angående vars upprinnelseförlopp och orsak hon vid sina spontana uppvaknanden ej hade någon hågkomst av. Under hypnosen omtalade hon sin upplevelse och *tillsades då att även vid uppvaknandet* hava en klar hågkomst av förloppet. Då alltså nu den bortträngda erinringskomplexen kunde bearbetas av hennes omdömesförmåga i klart vaket tillstånd, fick hon åter sin lugna sömn, och blev återställd. Som bekant är däremot Freuds metod *den* att instängningsresultatet av en sinnesrörelse blir bearbetat av läkaren *enbart* i patientens vakna tillstånd genom analys av de drömmar som patienten själv kan erinra sig.

Exempel på de vanligaste traumatiska neuroserna, vilkas primära sinnesrörelse gör sig påmind både i sömn och vaket tillstånd, finnas ju i mängd i litteraturen och äro välbekanta.

Enligt min arbetshypotes betraktar jag en suggestion under hypnotisk sömn som en art gagnelig sinnesrörelse och den nyttiga effekten därav som »en välgörande neuros». Dr. Wetterstrand sade på sin tid »det måste vara uti andra förhållanden än i själva sömnen som vi ha att söka orsaken till att kurer genom hypnotisk behandling verkligen åstadkommas!» Prof. Krafft-Ebing säger också på ett ställe: Wie diese Kraft (= den hypnotiska kraften) sich entwickelt und in Tätigkeit bleibt ist eine Frage, welche vielleicht nie vollständig beantwortet wird; und sollte sie jemals in der Zukunft gelöst werden, kann dies nur durch die anhaltendsten Forschungen geschehen.*)

Ett förtydligande exempel på mitt betraktelsesätt lämnar den förut omnämnde patienten — n från — d, som av Prof. Kinberg uttogs från Wengarn och lämnades mig till behandling. Under hans somnambula tillstånd kunde man hos honom lätt få fram i dagen hans djupliggande känslomelodier och erinringar, i det man tillsade honom att ånyo uppleva situationer, varunder han förr i världen känt sig frisk och hurtig. — *Ang. denna upplevelseframkallning se mina inlägg i Sv. Läk:s Förhandl. 1919, häft. 1 och 1924, häft. 10.* Under en sen aftonseance hade jag som suggestionsupplevelse för natten givit honom den uppfattningen att han var unga pojken och att det var en varm sommardag och att han låg ute i gröngräset och vilade sig lugnt och ogenerat. Dagen därefter på morgonen säger hustrun till mig följ. ord: »Han har sovit gott hela natten men mumlat under sömnen halvhögt för sig själv: »Åh, åh, vad det är skönt att ligga i gröngräset, men jag bara önskar att jag bredvid mig hade en — snygg vattenklosett.» Någon timma före insomnandet hade han nämligen haft ett ordinärt vattenlavemang och sedan efteråt väl fått några efterkänningar av detta.

Vid analys av denna iakttagelse kan ju konstateras att minneskomplex från långt skilda tidsperioder kunna genom *eller* under drömfunktioner ordnas in i ett direkt tidssammanhang inom strömmen av medvetande-tillskotten. Medvetandets olika faser eller medvetenhetstillstånden kan man ju föreställa sig under form av en slags bioelektrisk ström, som får tillflöden *såväl* från minnesförråden av upplevda händelser och situationsförmimmelser som från direkt från yttervärlden bildade sinnesintryck.

I analogi med denna observation föreställer jag mig att begreppsinnehållet i en hypnotisk suggestion liksom injiceras in i den sovandes begreppsvärld eller speciella minnesområden och att suggestionen *har*, om jag så får uttrycka mig, i likhet med en kunnig orkesteranförare — *förmågan* att kunna dirigera många olika stämmor och under därför avpassad tid slutföra ett målmedvetet arbete inom den mänskliga organismen.

*) Om nu min arbetshypotes visar sig bärkraftig för framtiden, bleve det någon ersättning för min försöksanstalt *Kneippbyns* anläggning — för nu 19 år sedan.

S. 26
435

Med
Psyke
(B)

Även synes det mig vara en allmän lag att typiska periodsupare äro djupt mottagliga för hypnotisk suggestion, komma lätt uti somnambulstadium och hava en schizoid läggning med benägenhet för personlighetsklyvningar eller dubbel personlighetsbildning.

Under den mer eller mindre djupa hypnotiska sömnen har man således att inverka på den i detta psykiska tillstånd för nästan alla intryck överkänsliga personen. *) Denna inverkan — här på alkoholisten — måste göras ej blott på det rent intellektuella minnesområdet genom enkla suggestioner att spritdrycker äro riskabla och livsfarliga för honom speciellt, utan man måste återuppliva en mängd olika *upplevelse-minnen*, då just spritdryckerna för honom medförde obehag och olyckstillbud. Och för att fördjupa minnet av suggestionens ord e. I. er begreppsinnehåll brukar jag ofta tillsäga patienten att — under den hypnotiska sömnen — högt upprepa vad jag tillsagt honom och han får ibland stiga upp och gå i sömnen och uppskriva på ett framlagt papper den klart motiverade tillsägelse, som jag muntligen givit honom. På detta sätt inkommer ju suggestionen uti personens medvetande ej blott genom hörselorganets portar och transformatorstationer (jmf. Henschen, Sv. Läk:s Förhandl. — — —) utan minnesintryck av suggestionen bli dessutom inarbetade förmedelst synsinnetns organ och muskelrörelse-sinnet!

För personer vilkas minne är delvis förslöat, förstärker jag den reglerande suggestionens eller den valda sinnesrörelsens inverkan även genom ett *posthypnotiskt* experiment. Medan patienten ännu är i hypnotiskt tillstånd säger jag t. ex. till patienter här i Stockholm: När jag nu säger till Er »vakna upp», så gör Ni det visserligen, men en inre känsla eller lust skall driva Er att skydda Er själv för *all tanke till spirituosa!* Därför tar Ni nu strax Ni kommer ut på gatan en spårvagn på linjen n:r 2, som går just härifrån till Kungsholmen och Stockholms Hospital. Ni skall stiga av strax innan vagnen kommit helt fram! Betrakta där utanför betänksamt den ofantligt stora byggnaden *och föreställ Er* dess patienter samt bestäm *Er själv* för »att rädda Er från olyckan att komma dit». — Faktiskt har jag — en längre tid åtminstone — lyckats genom denna posthypnotiska handlingsmekanism skydda från spritbegär en livsmedelsleverantör till ett hospital i landsorten, en periodsupare, som eljest tog sig ett »glädjerus» varje gång som han förut haft en stor leverans till detta sinnessjukhus.

Inom människans nervsystem och psykiska förmåga finnes sålunda ett laboratorium, vari man kan transformera lustar och sinnesrörelser till för individen gäneliga känslor och uppfattningar; och liksom kirurgen opererar bäst under patientens narkós eller passiva tillstånd, så har nervläkaren att i många fall försätta sin patient i ett för ändamålet lämpat *mer eller mindre djupt hypnotiskt tillstånd och kan därigenom* göra psykiska operationer, som ej lyckas att göra i det vakna vanliga nervtillståndet.

Vi se av förestående utkast över suggestionsbehandling att det fordras ingående psykologiska kunskaper om det omedvetna känslolivets yttringar för att i någon mån kunna råda bot för *en ofta oansvarig* människa; och för en sådan persons behandling är prof. Dubois (i Bern) metod med persvasion i vaket tillstånd, eller t. ex. den vanliga metoden att utan föregående psykisk undersökning under tvång internera för ett år en periodiskt sjuk person — *förvisso ej tillfyllestgörande.*

*) Då en person gått till sängs på kvällen och har ett naturligt behov av vila, är det synnerligt verksamt att då giva honom en hypnotisk suggestion. Den psykiska assimilationen *försiggår då mera osiört* än under mottagningen under dagens lopp. I privatpraktiken i en stor stad är detta ju svårare än i en kurort, speciellt inrättad för detta ändamål.

EFTERTRYCK.

Uti det gedigna arbetet av docenten Alrutz, *Hypnos och Suggestion*, 1925, Gebers förlag, omnämnes den terapeutiska användningen av hypnos vid alkoholbegär helt kort, men där uttalas några utländska läkares resultat med följande ord:

D:r Tokarsky uppger att han under 13 år behandlat 700 personer för dryckenskap och att han haft 80 procent lyckade kurer *i de fall*, då patienterna kommit till honom angelägna att bli botade. *D:r Wiasemskys* procentsiffra är ungefär densamma som Tokarskys, då samma betingelser uppfylles. Han anser att hypnotisk behandling leder till hastig förbättring både till kropp och moral.

Även *D:r Wingfield* fann alkoholister särskilt mottagliga för hypnos; han misslyckades sällan i sådana fall och han hade haft patienter som hållit sig friska under mer än 20 år.

D:r Bramwell varnar för att hypnotismen hålles för ett aldeles *osvikligt* medel i *varje* fall av dryckenskap. (Och detta med rätta, se min uppsats!) Emellertid omtalar han att han under loppet av 25 år behandlat mer än 300 fall av kronisk alkoholism och funnit hypnotisk suggestion fullständigt effektiv i omkring en tredjedel av fallen. Doktorn uttalar ock den önskan att varje drinkare kunde ges möjlighet under gynnsamma omständigheter till hastig förbättring medelst hypnotisk suggestion.

